

تدریس زندگانی

در طول تاریخ، کسانی بوده‌اند که کمال و ارزش خود را در بی‌توجهی به دنیا و استفاده نکردن از امکانات دانسته‌اند و گمان می‌کردند خداوند نیز از کار آنها راضی است. آنان بر این تصور بودند افرادی که برای زندگی بهتر و استفاده از امکانات خدادادی تلاش می‌کنند، افرادی دنیا طلب و گمراه‌اند.

در برابر این گروه، عده‌دیگری هستند که وقتی از راه حلال مالی را به دست می‌آورند، حق خود می‌دانند هر اندازه و هر طور که دلشان خواست از اموالشان استفاده کنند؛ آنان از کار خود این‌گونه دفاع می‌کنند که «بول برای خرج کردن است» و «خدا آفریده است که استفاده کنیم» و «دارندگی و برازندگی».

به نظر شما دیدگاه کدام گروه صحیح است؟ آیا راه دیگری به غیر از دو راه فوق وجود دارد؟

لَهُ أَنْ كَرِيمٌ بِكُسَافِيٍّ لَمْ يَدِلِّلْ خُودَ الْذِي عَمِتَ مَعْنَاهُ الْهَىْ مُحْرِمٌ كَوْدَهُ لَهُ ،
هِيَ مَنْ حَرَمَهُ

راه کدام است؟

خداوند مهریان ما را آفریده است تا با زندگی در دنیا و انجام کارهای نیک، به سعادت و خوبیختی برسیم. اگر رسیدن به رستگاری دنیا و آخرت بدون استفاده از نعمت‌های الهی امکان‌بندیز بود، پس نیازی هم به آفرینش آنها نبود. از این‌رو، قرآن کریم با توبیخ کسانی که بی‌دلیل خود را از نعمت‌های الهی محروم کرده‌اند، می‌فرماید:

فُلْ مَنْ حَرَمَ زِيَّةَ اللَّهِ
الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ
وَالظَّيْبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ^۱

ج ۱) بگو: چه کسی زینت‌های الهی را
که برای بندگان خود آفریده،
و روزی‌های پاکیزه را حرام کرده است؟ ج ۱

به این ترتیب، روشن می‌شود دیدگاه گروه نخست، مورد تأیید دین الهی نیست.

آیه زیر را تلاوت کنید و در معنای آن بیندیشید:

وَكُلُوا وَ اشْرَبُوا
وَ لَا تُسْرِفُوا
إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ^۲

حوالی سوال ۴ خودت دلخواهی
له) (بخورید و بیاشامید،
ولی اسراف نکنید،
زیرا خداوند اسراف کنندگان را دوست ندارد.)

حال به نظر شما با توجه به این آیه، دیدگاه و رفتار گروه دوم تا چه حد مورد تأیید خداوند است؟

اسراف

کسی که :

- لامب اتاق را روشن رها می‌کند و از اتاق خارج می‌شود؛
- بیش از نیاز بدنش غذا می‌خورد؛
- وسائل قابل استفاده خانه را به بهانه اینکه دیگر کهنه شده‌اند دور می‌ریزد؛
- با لوازم التحریر ساده می‌تواند نیازهای نوشتاری اش را برطرف کند، ولی از لوازم گران قیمت استفاده می‌کند؛

۲. سوره اعراف، آیه ۳۱

۱. سوره اعراف، آیه ۳۲

۲ اسراف همچنان دچار جنی داده بی

- برای جسم و هم‌جسمی با دیگران وسائلی را می‌خرد که واقعاً نیازی به آنها ندارد.
همه این افراد گرفتار اسراف هستند. (اسراف به معنای زیاده‌روی در مصرف است که از گناهان بزرگ است و عذاب الهی را در بی دارد.) اج ۲

کمالیت کلاسی

در هریک از موارد زیر رفتارهای صحیح و غیرصحیح را بیان کنید.

رفتارهای اسراف آمیز	رفتارهای صحیح	
<p>۱.....</p> <p>۲..... با اینکه خودروی سالم و مناسبی در اختیار دارند، خودروی گرانقیمتی را برای جشن کرایه می‌کنند.</p> <p>۳.....</p>	<p>۱..... حانه مناسبی در فامیل وجود دارد، مراسم در آنجا برگزار می‌شود.</p> <p>۲.....</p> <p>۳.....</p>	<p>برگزاری جشن ازدواج</p>
<p>۱.....</p> <p>۲..... لوازم التحریر سال گذشته را با وجود قابل استفاده بودن دور می‌رینند.</p> <p>۳.....</p>	<p>۱.....</p> <p>۲.....</p> <p>۳..... کف مدرسه سال گذشته سالم و قابل استفاده است اما کف جدید نمی‌خرند.</p>	<p>خرید کیف و لوازم التحریر و وسائل مدرسه</p>
<p>۱.....</p> <p>۲..... فقط به دنبال خرید وسیله‌ای هستند که در خانه بستگان دیده‌اند.</p> <p>۳.....</p>	<p>۱..... پیش از حد نیاز وسیله‌ای نمی‌خرند.</p> <p>۲.....</p> <p>۳.....</p>	<p>خرید وسایل منزل</p>

صرف‌گرایی

یکی از نمونه‌های اسراف، صرف‌گرایی است. صرف‌گرایی یعنی میل دانمی به خرید پیشتر و بیشتر کالاها و اجنباس! شاید شما هم با افرادی برخورد کرده باشید که وقتی از آنها می‌بریسم «جرا این کالا را خریده‌اید؟» در جواب چنین پاسخ‌هایی را می‌دهند:

— چون حراج کرده بودند و ارزان بود خریدم، هر چند لازم نداشت!

— اینها آن «مُد» شده است!

— دوستان گفتند خیلی به من می‌آید!

— می‌گویند چند وقت دیگر گران می‌شود.

— اگر مقداری هم اضافه در خانه داشته باشیم به جایی بر نمی‌خورد!

— همه فامیل یکی از اینها خریده‌اند!

این گونه پاسخ‌ها نشان می‌دهد که خریدار در هنگام خرید، واقعاً به آن کالا نیازی نداشته و تحت تأثیر دیگران تصمیم به خرید آن گرفته است.

حالا واقعاً چه اشکالی دارد چیزی را بیش از نیازمان خریداری کیم؟

اگر خانواده‌ای دو برابر مقدار همیشگی مواد خوراکی خرید کند، یا باید تمام آن را تا خراب نمده مصرف کند — که نتیجه‌اش پرخوری، افزایش وزن و بیماری‌های مختلف است — یا اینکه مقدار اضافی را دور بریزد که این هم اسراف و هدر دادن نعمت‌های الهی است و فقر و محرومیت را به دنبال دارد. از نظر اجتماعی نیز خرید بیش از نیاز کالا، موجب کمبایب شدن آن می‌شود. کمبایب شدن کالا.

قیمت آن را افزایش می‌دهد. به این ترتیب با رشد صرف‌گرایی، کالاها هر روز گران‌تر می‌شود و توانایی خرید مردم کاهش می‌یابد.

چ ۳) علاوه بر این، صرف‌گرایی موجب واستگی به کشورهای بیگانه نیز می‌شود؛ جرا که جاره‌ای جز واردات دائمی کالاها از کشورهای دیگر باقی نخواهد ماند و اگر ملتی به دیگران واسته شود جاره‌ای جز پذیرش خواسته‌های آنها نخواهد داشت.) ج ۳

چ ۴) صرف‌گرایی می‌اعت داشت باستگی به کشورهای دیگر می‌شود؟

راه درمان صرف‌گرایی چ ۴) علاوه‌های درین راه درین صرف‌گرایی دامنه دارد؟

با توجه به نتایج ناپسند صرف‌زدگی و اسراف، عاقلانه‌ترین راه این است که:

چ ۵) ۱— در انتخاب اجنباس به تجربه خود و اطرافیان بیشتر از آگهی‌های تبلیغاتی اعتماد داشته باشیم.

۲— به شایعاتی که درباره گران شدن یک کالا در آینده می‌شنویم توجه نکیم.

۳- بداتیم که خرید اجناس گران قیمت هرگز بر ارزش و شخصیت انسان نمی‌افزاید.

۴- توجه داشته باشیم «مُد»‌هایی که با زرق و برق فراوان خودشان را به جامعه تحمیل می‌کنند. خبلی زود از بین می‌روند و جایشان را به مُدهای دیگر می‌دهند. پس زندگی خود را براساس این الگوهای متزلزل بنانکنیم. (ج ۲)

شما نیز با کمک هم‌گروهی‌های خود، برخی از راهکارهای مقابله با مصرف‌گرایی را بیان کنید.

مُد گرایی

شرکت‌های بزرگ، برای اینکه هر روز **فروش خود را بیشتر و بیشتر کنند**، با استفاده از انواع **تبلیغات روانی** جنین وانمود می‌کنند که کالای آنها ویژه است و اگر شما آن را نداشته باشید از جامعه عقب مانده‌اید! این تبلیغات سبب می‌شود بسیاری احساس کنند واقعاً در زندگی خود آن کالا را کم دارند و چاره‌ای جز خرید آن نیست. اما هنوز مدت زیادی از خرید نگذشته است که کالای دیگری جای آن را می‌گیرد و تبلیغات بر خرید کالای جدید مرکز می‌شود. به این ترتیب، مردم در رقابتی که هیچ گاه بایان نمی‌بذرید باید به دنبال کالای جدید و جدیدتر باشند و حتی برای تهیه بول آن، به دنبال فرض و وام می‌روند. (ج ۲) **لئے مُدد اخترعین کنیز؟**

اصلی‌ترین شیگرد این شرکت‌های بزرگ برای جذب **مخاطبان**، **مُد سیازی** است. (مُدها الگوهای هستند که با روش‌های گوناگون مردم را مقاعده می‌کنند تا مانند آنها رفتار کنند.) (ج ۲)

مُد سازها معمولاً این الگوها را از میان **ورزشکاران**، **هنریشگان** و **شخصیت‌های مشهور انتخاب** می‌کنند و از آنان می‌خواهند **تبلیغ** کننده کالای آنها شوند. آنان به مردم جنین القا می‌کنند که اگر شما هم می‌خواهید مانند این افراد مورد توجه دیگران باشید، باید از کالایی که آنها تبلیغ می‌کنند، استفاده کنید. نکته مهم این است که **نوجوانان** و **جوانان** به دلیل **تنوع طلبی** و **نوگرایی** – که از ویژگی‌های دوران سنت آنهاست – در مواجهه با مُدها تأثیربزیری بیشتری نسبت به سایر اشاره جامعه از خود نشان می‌دهند. (ج ۲) **چرا مُد حاده‌حولان دخیل‌حولان تا اخیر جیستی دارد؟**

۱ ناسوهای بزرگ سمعانی که در حمام‌ها، بزرگراه‌ها و حاده‌های بیرون از شهر نصب شده‌اند، آگهی‌های متعدد روزنامه‌ای، بیام‌های پُرسار نورپروری و حتی سامانکهای سمعانی که به نفس‌های همه‌اء، ارسال می‌شود بر احتی این فضای ایجاد می‌کنند.

لایحه امدادگری علاوه بر آسیب احتسابی یا به کارهای راسخ نمایند؟

مدگرایی علاوه بر آسیب‌های اقتصادی که بر جامعه وارد می‌کند، بایه‌های فرهنگی جامعه را نیز سست می‌کند؛ جراحت این الگوها در تعارض کامل با فرهنگ و تمدن کشورهای اسلامی قرار دارند و روشی که برای زندگی معرفی می‌کنند، برخلاف توصیه‌های ادیان الهی است.) ح ۷
ج ۸ تقلید از این الگوهای وارداتی که به فرهنگ‌های بیگانه تعلق دارند، رفته رفته سلیقه و طرز فکر انسان مسلمان را تغییر می‌دهد و او را به دنبال المروی کورکورانه از فرهنگ بیگانه سوق می‌دهد. این از خود بیگانگی را می‌توان در بوشش و نوع زندگی برخی افراد در جامعه خودمان نیز مشاهده کرد.) ح ۹
افرادی که نمی‌دانند نوشتہ‌ای که روی پیراهن آنها نقش بسته چه معنایی دارد یا از یام نوع آرایشی که به آن علاقه مندند هیچ اطلاعی ندارند و تنها به این دلیل که «مُدَّا سْت» آن را انتخاب کرده‌اند.

۸ تقلید از الگوی وارداتی سبب چی سود؟ و چویه بسته‌ی کن؟

فعالیت کلاسی

به کمک هم‌گروهی‌های خود نمونه‌هایی از تقلیدهای ناآگاهانه از مدهای بیگانه را که در جامعه امروز ما رواج دارد بیان کنید. به نظر شما این‌گونه تقلیدها چه تأثیری بر روی شخصیت و رفتار فرد می‌گذارند؟

خودت را امتحان کن!

- ۱- پنج نمونه از رفتارهای اسراف آمیز را که در جامعه رواج پیشتری دارد بنویسید.
- ۲- مصرف‌گرایی چه زیان‌های فردی و اجتماعی به دنیال دارد؟
- ۳- توضیح دهید اسراف و مصرف‌زدگی چگونه یک جامعه را به وابستگی می‌کنند.
- ۴- روش صحیح مصرف از نظر اسلام چیست؟

پیشنهاد

داستان یا خاطره‌ای را از روش زندگی شخصیت‌های بزرگ دینی در برخی از اسراف بنویسد و برای دوستانان در کلاس بخوانید.